

לאסוף את השברים

עדי שנייד

מקצוע: חינוך

נושא: חודש אלול, חורבן וגאולה, רצון לצמיחה

כיתה: חטיבה, תיכון

יצירה

חודש אלול תשפ"ד טומן בחובו גם את סיומה של שנת מלחמה (אף על פי שהיא עצמה עדיין נמשכת) וגם את פתיחת שנת הלימודים. זו הזדמנות עבורנו לעשות סיכום של שבירי השנה האחרונה יחד עם הכוחות שפיתחנו ועמדו לזכותנו.

פתיחה: שיר הקינצוגי:

נפתח את השיעור בשיר שמספר על שיטת אומנות יפנית ייחודית בשם קינצוגי. בנוסף לשיר נראה גם תמונה, או כמה תמונות, של כלים שנעשו בשיטה זו. ליפנים יש קטע מוזר במקום לזרק קערה שנשברה הם אוספים את כל החתיכות שלה ומרכיבים אותה לאט בחזרה כאלו הם לא מוכנים לוותר גם למשהו שהוא הרוס ושבור אז הם לוקחים את המצב הסופי הזה והופכים אותו להתחלה של ספור וזה תהליך לא פשוט הוא דורש זמן ועדינות אבל מה שבאמת מטרף זה שהם לא משתמשים סתם בדבק שקוף הם מדביקים הכל יחד בדבק כאלו הם מתעקשים לקחת את הסדקים הקטנים האלה, הבלתי נראים ולהציג אותם ככה בגאווה לעולם כדבר הכי נוצץ, הכי מדהים ומכין שכל קערה שנשברה יוצרת חלקים כל כך שונים אז כל אחת שמדביקים נראית אחרת וזה כאלו היא אומרת לפעמים: אלו השריונות שלי אלו השברים שלי אני לא דומה לשום דבר קיים בואו ותראו כמה יפה אני אין עוד אף אחת כמוני בעולם (ברק פלדמן) מה אתם חושבים על התפיסה היפנית? האם באמת יש יכולת לתקן שברים בצורה טובה?

מפגש: סיפור חסידי

אחרי שפתחנו בהשקפה היפנית על שבר ותיקון ננסה לפגוש זאת גם מהזווית היהודית. "חסידי אחד שאל את רבי אברהם מסטרטין: אנו אומרים בתפילת ראש השנה שהאדם "משול כחרס הנשבר" וידועה ההלכה שאומרת שכלי חרס אין לו טהרה בטבילה ואין לו תקנה אלא שבירה. כיוון שכך, כיצד מועילה טבילה במקווה לטהרת אדם? השיבו רבי אברהם: אכן, כדברך, בטבילה עצמה לא די. הטבילה מטהרת בזכות התשובה ובזכות הלב הנשבר המתלווים אליה, וכפי שאתה בעצמך אמרת: "כלי חרס- שבירתו זוהי תקנתו" מה הכוונה שאצל האדם "שבירתו זו תקנתו"? אילו שברים יש באדם? איך יכולה להיות תקנה בעצם השבר? כל אירוע שמתרחש על האדם במהלך חייו משפיע עליו ומעצב אותו ואת כוחותיו. לצערנו, בדרך כלל, כאשר קורים אירועים קשים הם יוצרים אצל האדם תחושות קשות. בשנה זו, שנה של מלחמה, עלולים להיווצר הרבה שברים בנפשו של אדם- פחד, חרדה, עצב, כעס, חוסר אמונה, ייאוש וכד'... בהמשך המפגש נרצה לחשוב יחד אילו כוחות יכולים להיוולד דווקא בזמנים כאלה. אבל קודם נחוש קצת את הדברים "דרך הידיים"

התבוננות: פעילות יצירה

א: אפשרות א

נחלק לכל תלמיד כלי חרס קטן נכניס את הכלי לשקית בד ונשבור את הכלי- שימו לב שהמטרה היא לא לנפץ את הכלי לרסיסים אלא לשבור ככה שנוצרים כמה חלקים גדולים יחסית. נוציא את הכלי מהשקית וננסה למקם כל חלק במקומו. בשלב זה ניתן לבקש מהתלמידים לכתוב על שברי הכלי דברים שנושברו אצלם השנה. נערבב בקערית כמות זהה של דבק אפוקסי ואבקת זהב- מומלץ לעבוד בכמויות קטנות ולהוסיף בעת הצורך כי יש לדבק האפוקסי נטייה להתייבש. נחבר את חלקי הכלי בעזרת משחת הזהב. נניח בצד להתייבשות מלאה. במידה וצבע הזהב יצא עבה או רחב מדי אפשר לשייף עם נייר למש את חיבורי הזהב לאחר ההתייבשות.

ב: אפשרות ב

למורים שאין ביכולתם להביא כלי חרס לכתה אפשר לייצר פעילות אומנותית עם רעיון דומה מחומרים מתכלים- נפזר בכתה עיתונים ומגזינים שונים. נחלק לכל תלמיד בריסטול קשיח או קרטון ביצוע עליו יכין את היצירה שלו. נבקש מכל תלמיד לבחור עמוד אחד בלבד שיש בו משהו- מילים, רעיון, תמונה או סמל שמהווים עבורו את השבר האישי או הלאומי בשנה האחרונה. מאותו עמוד נבחר (אם מדובר על עמודי מגזינים קטנים ניתן לאפשר להשתמש ב-2) נבקש ל"צייר" משהו שהם גילו בתוכם או בתוך עמנו בשנה הזו, והוא נותן להם כח ותקווה. טיפ- רצוי לסרטט את קווי המיתאר של הציור הרצוי בעפרון ורק לאחר מכן להתחיל להדביק את גזרי העיתונים. לדוגמאות מיצירות גזרי עיתון אפשר להכנס לקישור הבא- 7E8911/NET.KATZR/

הפנמה:

בשביל להדביק את השברים אנחנו צריכים את הדבק המוזהב שמחבר אותם. מה הדבק שלכם? מה נותן לכם כח? בעולם הפסיכולוגיה מדברים על "חוסן" כעל היכולת להתמודד עם מצבים קשים ומורכבים. נפרוס לפי התלמידים את הכותרות של רכיבי החוסן- חמלה עצמית, שייכות, משמעות, גמישות, חיבור לגוף, דמיון ויצירה. נבקש מכל תלמיד לכתוב לעצמו רשימה של כמה שיותר דברים בכל כותרת איתם הוא נפגש במהלך השנה. מה הם הדברים שנתנו לו כח לעבור את השנה המורכבת הזו, ומה הוא היה רוצה עוד לחזק אצלו.

אסיף:

"שבירתו היא תקנתו". כשקורים לאדם מאורעות קשים משהו בתוכו נשבר. השבר הוא קשה וכואב ואנחנו מייחלים לחיים של שפע טובה וברכה. היכן התקנה? השבר הוא חלק מהחיים וקורה לנו בעוצמה כזו או אחרת כל הזמן. עם השבר נסדק משהו בתבניות שהיינו רגילים אליהם – דרכי חשיבה מסוימות, התנהגות, תפיסות וכד'... כאן גם ננסת האפשרות לתיקון. כוחות חדשים שמאפשרים לנו למלא את הסדקים שבין השברים. הכוחות הללו הופכים להיות חלק מאיתנו ומאירים לנו חלקים נוספים בחיינו. הם לא מכסים על השברים, אנחנו לא מתייחסים לכאב כאילו הוא לא קרה, אבל אנחנו כן מנסים למצוא את "דבק הזהב" שיצור מהשבר כלי חדש. שתהיה לנו שנה טובה ומתוקה!